

співробітництва та поглиблення інтеграційних процесів з метою формування сталих міждержавних економічних, культурних і інших зв'язків через створення єдиної світової транспортної інфраструктури, яка матиме узгоджені технічні параметри та забезпечуватиме застосування сумісних технологій організації перевезень як основи інтеграції національних транспортних систем до світової транспортної мережі.

- [1] Дикань В.Л. Забезпечення конкурентоспроможності підприємств: підруч. / В.Л. Дикань, Ю.Т. Боровик, О.М. Полякова, Ю.М. Уткіна. – Х.: УкрДАЗТ, 2011. – 421 с.
- [2] Економіка і організація інноваційної діяльності на залізничному транспорті: навч. посібник / В.Л. Дикань, О.Г. Кірдіна, І.Л. Назаренко, Ю.М. Уткіна; за ред. В.Л. Диканя. – Харків: УкрДАЗТ, 2014. – 314 с.
- [3] Уткіна Ю.М. Глобалізаційні аспекти забезпечення конкурентоспроможності підприємств / Ю.М. Уткіна // Ефективність сучасного бізнесу в умовах динамічного середовища: монографія / За заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л.Л. Калініченко. – Х.: ФОП Панов А.М., 2018. – С. 316-324.
- [4] Толстова А.В. Трансформаційні зміни глобальної економіки та їх вплив на розвиток економіки України / А.В. Толстова // Стійкий розвиток в умовах соціально-орієнтованої економіки. –.: Смуґаста типографія, 2016. – С. 41-52.
- [5] Поялкова О.М. Сучасні тенденції розвитку транспортно-логістичної інфраструктури в Україні та світі / О.М. Полякова, О.В. Шрамченко // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2017. – №58. – С. 126-134.

УДК 656.614:338.1

**ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МУЛЬТИМОДАЛЬНИХ
ПЕРЕВЕЗЕНЬ В УКРАЇНІ**

**PROSPECTS OF THE DEVELOPMENT OF MULTIMODAL
TRANSPORTATION IN UKRAINE**

*докт. техн. наук Д.В. Ломотько, К.С. Байдіна
Український державний університет залізничного транспорту (Харків)*

*D. Sc. (Tech.) D.V. Lomotko, K. S. Baidina
Ukrainian State University of Railway Transport (Kharkiv)*

Розвиток мультимодальних (комбінованих) перевезень є перспективним напрямом розбудови транспортної системи України, оскільки дозволяє значно збільшити обсяги перевезень її територією за участю національних транспортних компаній, сприяючи підвищенню конкурентоспроможності країни на світовому ринку транспортних послуг, розвитку мережі існуючих транспортних коридорів, інтеграції транспортної інфраструктури України до світової транспортної системи.

Залізничний транспорт є основою транспортної системи України і ним

перевозитися близько 55% усіх вантажів у країні. При цьому обсяг перевезення вантажів АТ «Укрзалізниця» скорочується протягом восьми років. За 2011–2019 роки втрачено 155,5 млн тонн, або 33,2%. За підсумками 2019 року АТ «Укрзалізниця» перевезено 312,9 млн тонн вантажів. Загальне падіння перевезень вантажів УЗ за рік склало -2,9%, або -9,4 млн тонн.

За даними перевізника фіксується зростання обсягів перевезення тільки трьох видів вантажів:

- зернових +21%, або +6,9 млн тонн (до 39,8 млн тонн);
- хімічних і мінеральних добрив +31,5%, або +1 млн тонн (до 4,4 тонн);
- залізна руда і марганець +2,7%, або +1,8 млн тонн (до 68,3 млн тонн).

Решта вантажів без винятку показали падіння обсягів перевезення залізничним транспортом. Максимальне падіння перевезень:

- лісових вантажів -58,2%, або -1,4 млн тонн (до 1 млн тонн);
- мінеральних будматеріалів -19,1%, або -6,8 млн тонн (до 29,1 млн тонн);
- металобрухту чорного -21,9%, або -0,6 тонн (до 2,4 млн тонн).

На сьогоднішній день є недостатня кількість терміналів мультимодальних перевезень та їх недосконале нормативно-правове регулювання. Державна підтримка мультимодальних перевезень та розбудови об'єктів транспортно-логістичної інфраструктури незначна, а наявні обмеження ринку залізничних контейнерних перевезень та відсутній інвестиційно сприятливий клімат гальмують їхній розвиток. Крім того, через відсутність мультимодальних терміналів на більшій частині території України, 80% контейнерів перевозиться автомобільним транспортом.

Досвід країн, які є експорторієнтованими та вступили в ЄС, показав істотне зростання контейнеризації перевезень. В той час, як середній рівень контейнеризації в ЄС становить 45%, галузь контейнерних перевезень в Україні знаходиться на початковому етапі розвитку і становить менше 1%. Контейнеризація у нас складає 0,5%, а кількість терміналів – 7. При цьому обсяг перевезень залізницею – 0,13 млн TEU за кількістю регулярних сполучень – 9. Натомість, показники країн-членів ЄС – контейнеризація складає загальний показник в 45%, більше 200 терміналів та обсяг перевезень залізницею – 30 млн TEU за кількістю регулярних сполучень понад 400.

Економіка України довгий час була спрямована на роботу з країнами СНД, і, як наслідок, у нас майже відсутня необхідна інфраструктура контейнерних перевезень.

Рис. 1. Статистика мультимодальних перевезень у світі

Отже, для вирішення проблеми насамперед потрібно вдосконалення нормативно-правової бази та закладання механізмів фінансування. Статистика (рис.1) показує, що приклад ми маємо брати саме з європейських країн. Тому в даному випадку ми говоримо про законопроект "Про мультимодальні перевезення", який розроблено відповідно до Угоди про асоціацію Україна - ЄС та плану пріоритетних дій Уряду. Даний законопроект визначатиме правові та організаційні засади мультимодальних перевезень вантажів і спрямований на створення умов для їх розвитку та вдосконалення. Фактично, він регулюватиме правовідносини, що виникають між учасниками мультимодального перевезення, зокрема під час організації та надання послуги мультимодального перевезення, а також визначатиме права та обов'язки оператора, замовника та власників терміналів мультимодального перевезення.